

Sayı : E-91779060-622.01-75997
Konu : Konya Optisyen Gözlükçüler Odası'nın
Reklam Şikayeti Hakkında

13.01.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Konya Optisyen Gözlükçüler Odası'nın 30.12.2021 tarihli ve 55 sayılı yazısı.

Özel Konya Göz Hastanesi'nin mevzuata aykırı reklam ve tanıtım yaptığı ile ilgili Konya Optisyen Gözlükçüler Odası'nın yazısı ilgisi nedeniyle Başkanlığımıza gönderilmiş olup, ekte gönderilen dilekçede belirtilen mevzuata aykırı reklam ve tanıtım ile ilgili gerekli işlemlerin yapılması hususunda;
Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Ahmet Furkan KUŞDEMİR
Başkan a.
Genel Sekreter Yardımcısı

Ek: İlgili Dilekçe ve Ekleri (3 sayfa)

Dağıtım :

Gereği:

WALL ŞEHİR DİZAYNI SAN. VE TİC. A.
Ş.
(Fevzi Çakmak mah. Gülistan cad. Aspak
San. Sit. 10465 sk. No:31)
Karatay / KONYA

Bilgi:

KONYA OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER
ODASI (Yenişehir mah. Gazze cad. Çarşı
Meram İş
Merkezi B Giriş 2. Kat No:33/213)
Meram / KONYA

Belgenin Ayrı
Elektronik İmzasıdır
Şahin ÖRAKCI
Yazı İşleri ve Arşiv Şb. Md.
13/01/2022

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: Ywzn14-Lz8ID4-Dfuz2S-9Xz0EX-ZbMQQ4wx Doğrulama Linki: <https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-belediye-cbys>

Tarih: 30.12.2021

Sayı : 2021/055

Konu: [REDACTED] Hastanesi'nin mevzuata aykırı ve talep yaratıcı reklam ve tanıtım faaliyetleri hk.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜNE

VI. Bölge Konya Optisyen Gözlükçüler Odası, 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun ile 2019 yılında faaliyete başlamıştır. Kamu kurumu niteliğini haiz odamızın gayeleri arasında hasta ve halk sağlığı için hizmette bulunmak ile halk sağlığı ve meslekle ilgili meseleler için resmî makamlarla işbirliğinde bulunarak bu makamların yardımını temine çalışmak yer almaktadır.

[REDACTED] Hastanesi tarafından şehrimizin muhtelif bölgelerinde tabela ve billboardlarda yayınlanan **"Gözlük ve Lens Olmadan Daha Net Görmek Mümkün Akıllı Mercek Tedavisi ile yakın, uzak ve ara mesafelerde ömür boyu net görmek mümkündür. [REDACTED]"** şeklindeki reklamda geçen ifadeler sağlık alanında faaliyet gösteren kuruluşun çalışmalarına ticari bir görünüm yükleyen ve talep yaratıcı nitelikte ifadelerdir. (EK-1 Reklam Görseli) Ayrıca bu tanıtımlar aşağıda açıklanan nedenlerle mevzuata aykırıdır. Şöyle ki;

Sağlık sektöründeki reklamlar sıkı sınırlandırmalara tabidir. Bu mesleki sınırlandırmanın temel kaynaklarından birisi, **Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 24. maddesidir.** *"İcrayı sanat eden tabipler hasta kabul ettikleri mahal ile muayene saatlerini ve ihtisaslarını bildiren ilanlar tertibine mezuun olup diğer suretlerle ilan, reklam ve saire yapmaları memnudur."* düzenlemesiyle, mesleğin yürütülmesi ve hastaların bilgilendirilmesi için zaruri görülen ve sınırlı sayı olarak sıralanan konulardaki ilanlar dışında kalan ilan ve reklamlar yasaklanmaktadır.

Bu konuda hüküm barındıran bir diğer düzenleme, **Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi'dir.** Bu Nizamnamenin 8. maddesinde, *"Tabiplik ve dış tabipliği mesleklerine ve tedavi müesseselerine, ticari bir veçhe verilemez. Tabip ve dış tabibi, yapacağı yayınlarda tababet mesleğinin şerefini üstün tutmaya mecbur olup, her ne suretle olursa olsun, yazılarında kendi reklamını yapamaz."* denerek hekimlik faaliyetine ticari bir görünüm verilmemesi gerektiği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra 9. maddesinde *"Tabip ve dış tabibi, gazete ve sair neşir vasıtaları ile yapacağı ilanlarda ve reçete kağıtlarında, ancak ad ve soyadı ile adresini, Tababet İhtisas Nizamnamesine göre kabul edilmiş olan ihtisas şubesini, akademik ünvanını ve muayene gün ve saatlarını yazabilir."* denerek hekimin verebileceği ilan ve reklamlara ilişkin de sınırlama getirilmektedir.

Özel sağlık kuruluşlarına ilişkin başlıca düzenlemeler arasında ise ilk olarak **Özel Hastaneler Yönetmeliği** yer almaktadır. Düzenlemede, *"Özel hastaneler; tıbbî deontoloji ve meslekî etik kurallarına aykırı şekilde, insanları yanıltan, yanlış yönlendiren ve talep yaratmaya yönelik, ruhsatında yazılı kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarından başka hastaları kabul ve tedavi ettiği intibainı uyandıran, diğer hastaneler aleyhine haksız rekabet yaratan davranışlarda bulunamazlar ve bu mahiyette tanıtım yapamazlar"* denmektedir. Buna göre ilgili kuruluşların reklam ve talep yaratmaya yönelik açıklamalarının yasaklandığı sonucuna varılmaktadır.

Şikâyet konusu reklam, özel sağlık kuruluşunun hizmetlerine yönelik tanıtımının bilgilendirme boyutunu aşarak, ticari nitelik kazanması veya talep oluşturmaya yöneliktir. Sağlık Bakanlığı tarafından 2013 yılında yayımlanan **"Özel Sağlık Kuruluşlarının Bilgilendirme ve Tanıtım Faaliyetleri"** konulu genelgede de bu kapsamda açıklamalara yer verilmektedir. Genelge'nin amacı, *"insan sağlığının, ticari unsur haline dönüştürülmesinin engellenmesi ve temel bir kamu hizmeti niteliği taşıyan sağlık hizmetinin görülmesi sırasında kamu yararının korunması"* olarak açıklanmakta ve örtülü veya açık reklam yapılamayacağı belirtilmektedir.

Uygulamada ihlal oluşturan reklamlar arasında hedef kitlenin güvenini, bilgi ve tecrübe eksikliğini istismar eden açıklamalar sıklıkla yer almaktadır. Ayrıca ticari nitelikli açıklamalar kadar, hasta üzerinde dolaylı yoldan güven telkin etmeye yönelik ifadelerin de ihlal olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun da şikâyet konumuzla ilgili düzenlemeler içermektedir.

Madde 61: (1) *Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralanmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklam verenler tarafından herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliğindeki duyurulardır.*

(2) *Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır.*

(3) *Tüketicuyu aldatıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici ticari reklam yapılamaz.*

(4) *Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal veya hizmetlere ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır.*

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, belirli bir meslekle bağlantılı olarak hizmetlerin pazarlanması ve hedef kitlenin etkilenmesi için yapılan duyuruları da ticari reklam olarak saymaktadır.

Sağlık hizmetlerinde kamuya yapılan açıklamalarda, sunulan bilginin doğru olmasının yanı sıra alana ilişkin teknik ifadelerin hedef kitle tarafından doğru şekilde anlaşılabilmesine yönelik önlemlerin de alınması gereklidir. Açıklamaların yanıltıcılık taşımasının hem TTK m. 55 çerçevesinde haksız rekabete hem de **Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği** (7/1-7/7, 26 ve 32. Maddeleri) ile belirlenen ilkelerin ihlaline neden olması mümkündür. Anılan Yönetmelikte reklamların doğru ve dürüst olması, haksız rekabete yol açılmaması ve tüketiciyi yanıltabilecek ifadelerle yer verilmemesi gerektiği belirtilmektedir. Dikkate alınması gereken, iletinin hedef kitledeki ortalama muhatap üzerindeki etkisidir. Kullanılan ifadenin anlamlarından birinin yanıltıcı olması, beyanda eksik ifadelerin bulunması veya aslında gerçeğe dayanan beyanın ilan neticesinde oluşturulan algı nedeniyle yanıltıcılık taşıması bu durumun nedenleri arasındadır. Bu açıdan, sağlık hizmetleri alanında yapılan reklam ve ilanların gerçek bilgilere dayansa dahi yanıltıcılık taşıması ihtimalinin mevcut olduğu görülmektedir. Bunda, anılan alanda sunulan hizmetlerin ve bunların yürütülmesine ilişkin düzenlemelerin teknik bilgiyi gerektirmesi ve ortalama hedef kitlenin genellikle bu konuda detaylı bilgi birikimine sahip olmaması etkindir. Belirtilen ihtimalin önüne geçilebilmesi için yapılan açıklamaların ortalama hedef kitle tarafından nasıl anlaşılacağına önceden değerlendirilmesi ve ilanlarda yer verilen ifadelerin alana ilişkin düzenlemelere aykırılık taşımamasının temin edilmesi yerinde olacaktır.

SONUÇ VE TALEP:

Sağlık alanında reklam yapmak kamu düzeni ve sağlığı ile ilgili olup gerek mevzuat gerekse etik kuralları gereği yasaklanmıştır. Şikâyet konusu olayda hukukî olarak sağlık kurumlarına verilen tanıtım sınırının aşıldığı görülmektedir. Yukarıda açıkladığımız nedenlerden dolayı tarafınızca gerekli incelemelerin yapılarak ilgili mevzuat hükümleri gereğince söz konusu Tabela ve Billboard'un reklamlarını yayından kaldırılmasını ve başvurumuz neticesi hakkında odamıza bilgi verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

EKLER: 1. Reklam Görseli

Konya Optisyen-Gözlükçüler Odası

Başkan
Hüseyin Fatih SCİMEN

